

УДК 346.9:65.012.8(043.2)

Слободська І. А., старший викладач,
Мельник П. М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Правове регулювання інформаційної безпеки підприємницької діяльності здійснюється під впливом різноманітних умов, серед яких провідне місце займають правові умови. Останні, у свою чергу, утворюються чотирма джерелами правових норм: Конституцією України, законодавчими актами, підзаконними актами, нормативно-правовими актами суб'єктів підприємництва. Важливість правових умов у забезпеченні інформаційної безпеки полягає у тому, що без правових актів, які складають такі умови процес організації інформаційної безпеки неможливий взагалі. Саме за допомогою зазначених актів здійснюється регулювання інформаційних відносин та застосування заходів інформаційної безпеки, визначається правомірність тих чи інших дій щодо інформації, формуються підстави для відповідальності за дії в інформаційному просторі. Положення ст. 55 Конституції України надають право будь-якими, не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань. Важливе значення, з точки зору інформаційної безпеки, має правове регулювання відносин у сфері захисту інформації з обмеженим доступом. Для підприємницької діяльності важливими питаннями є захист комерційної та банківської таємниці, а також комерційної інформації [1].

Правову основу комерційної таємниці складають положення Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законів України «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про інформацію», інших правових актів. Зокрема, сутність комерційної таємниці як виду інформації з обмеженим доступом подається у ст. 505 Цивільного кодексу України. Так, комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи певній формі та сукупності її складових є невід'ємною та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації до якого вона належить і у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. За змістом комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за

винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці [2]. Відповідно до ст. 36 Господарського кодексу України склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, спосіб їх захисту визначається суб'єктом господарювання ст. 55 Господарського кодексу України [3]. Окремо регулюється порядок захисту комерційної таємниці суб'єктів господарювання у їх конкурентних відносинах.

Таким чином, слід зазначити, що в Україні правове регулювання інформаційної безпеки підприємницької діяльності регулюється великою кількістю нормативно-правових актів, які, на жаль, не містять чітких визначень, що також ускладнює можливості правового регулювання.

Забезпечення інформаційної безпеки є проблемою, що стосується суб'єктів підприємницької діяльності не лише в Україні, а й за кордоном. Проаналізуємо досвід деяких країн Європи. В основу правового забезпечення захисту інформації в Британії покладено закони «Про державні документи» та «Про державну таємницю», для забезпечення безпеки інших видів інформації використовується кримінальний кодекс та деякі інші правові акти [4, с. 132]. Окремою проблемою є правове регулювання комерційної таємниці. Цим питанням суб'єкти підприємницької діяльності займаються самостійно, воно покладається на відповідні договори, які підприємство укладає з працівниками, що отримують доступ до зазначеного виду інформації. Тобто окрім кримінального кодексу до правового регулювання інформаційної безпеки підприємництва залучені локальні нормативні акти.

У Франції питання захисту даних покладено як на державні структури, так і на недержавні організації. Особливий інтерес викликають місцеві служби безпеки в цій країні, оскільки зрозуміло, що від їхньої коректної роботи залежить інформаційна безпека [4, с. 19]. Кожне регіональне відділення поліцейське управління має спеціальний відділ, що проводить роботу зі злочинами у сфері інформації. Питаннями інформаційної безпеки займаються відділи, які формуються з провідних фахівців різних спеціальностей.

Особливість правового забезпечення інформаційної безпеки полягає в тому, що Франція не має спеціальних правових актів, що регулюють роботу працівників з різними видами інформації. Безпека державної інформації гарантується кримінальним кодексом, а комерційної - кримінальним, трудовим та цивільним кодексами, що дозволяють забезпечити ефективне правове регулювання в різних сферах діяльності.

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, слід підкреслити, що правове регулювання інформаційної безпеки підприємництва в Україні ускладнюється множинністю НПА, що утворюють складнощі у правовому регулюванні. У країнах Європи вирішення проблем інформаційної безпеки покладається на локальні норми та кримінальний закон.

Література

1. Зубок М. І. Інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. / М. І. Зубок. – К.: КНТЕУ, 2007. – 156 с.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р., зі змінами станом на 30.09.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами від 01.04.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Муковський І. Г. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах: навч. посіб. / І. Г. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. – К.: Кондор, 2012. – 224 с.

УДК 346.2

Старко О. Л., к.ю.н., доцент,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна
Романенко Р. В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ГОСПОДАРСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

До господарських організацій авіаційної галузі, які здійснюють управління господарською діяльністю, в т. ч. і координацію такої діяльності, належать: господарські об'єднання, господарські міністерства та відомства.

Господарське об'єднання в авіаційній галузі (ГО) – це організаційно оформлена група підприємств, інших господарських організацій низової ланки економіки різних форм власності, яка створюється з метою координації діяльності своїх учасників, об'єднання їхніх зусиль для вирішення соціальних та економічних завдань [1].

Правове становище ГО визначається ГК України (статті 118-124), законами «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000 (від 18.12.2011) (ст. 13), «Про кооперацію» від 10.07.2003 (07.05.2011) (статті 30-33), «Про сільськогосподарську кооперацію» від 17.07.1997 (від 18.12.2011) (ст. 26) та ін.

Основні риси ГО:

- господарські організації корпоративного типу;
- належність до організацій, які здійснюють управління діяльністю їх учасників (у т. ч. координацію їх діяльності) і є вторинними структурами;
- вимоги до учасників ГО - наявність статусу юридичної особи;
- основна мета діяльності - координація діяльності учасників і